

ЛЮТИЙ №37, 2024

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ

- Семінар-практикум "STEM-освіта та штучний інтелект: практика залучення інноваційних технологій"
- Урочисте вшанування переможців першого туру всеукраїнського конкурсу "Учитель року-2024"
- Відновним практикам - БУТИ!
- III етап всеукраїнських учнівських олімпіад 2023-2024 навчально року завершився інтелектуальними змаганнями з інформатики
- Реформа системи шкільного харчування: об'єднуємо зусилля
- Обласний методичний порадинок: НМТ-2024 з історії України

СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ «STEM-ОСВІТА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ПРАКТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Інноваційні технології дають нові можливості, але створюють і нові виклики, з якими раніше ніхто не стикався. Ми живемо у неймовірно цікаві часи, коли навіть в умовах війни ми здатні використовувати у своїй роботі інструменти, про які говорить весь світ.

STEM-освіта є інноваційною галуззю, визнаною в усьому світі, оскільки дозволяє інтегрувати знання різних галузей задля підвищення ефективності навчання. Чи можна поєднати інструменти на базі штучного інтелекту зі STEM-освітою? Так!

Під час **семінару-практикуму «STEM-освіта та штучний інтелект: практика залучення інноваційних технологій»**, який відбувся **06.02.2024 року** на базі КЗ Сумський ОІППО у співробітництві з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» та Сумським державним університетом проаналізовано місце штучного інтелекту в STEM-освіті.

Семінар-практикум розпочався вітальним словом Юрія НІКІПІНА, ректора комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктора історичних наук, професора, який зазначив, що використання штучного інтелекту – важлива складова сучасної освіти.

Модератор заходу Сергій ГРИЦАЙ, проректор з наукової роботи, координатор STEM-освіти у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, наголосив на важливості залучення інноваційних технологій STEM-освіти у поєднанні зі штучним інтелектом на практиці, оскільки не лише ознайомлення учасників з інноваційними технологіями, але й представлення конкретних інструментів та стратегій є необхідним засобом для успішного впровадження штучного інтелекту в освітній процес.

Робота семінару-практикуму продовжилась виступами учасників семінару, зокрема, роль інтелектуальних систем в підтримці освітнього процесу для розвитку креативності та критичного мислення розкрив у своїй доповіді Олексій ЛЮЛЬОВ, в.о. директора Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту, професор кафедри маркетингу Сумського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Ольга КОРШУНОВА, методист сектору підготовки вчителів STEM-освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», вчитель інформатики, автор навчальних програм, підручників та навчальних посібників доповіла про реалізацію змістової лінії «Штучний інтелект» в курсі STEM.

Модератор заходу Світлана КОДА, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник науково-дослідної лабораторії STEM-освіти комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, зосередила увагу на штучному інтелекті в освіті, розкривши ризики та нові можливості його використання.

Про практичне використання штучного інтелекту на практиці доповіли учасники семінару, вчителі різних галузей освіти, зокрема:

Власним досвідом із використання штучного інтелекту як інструменту урізноманітнення уроків мовно-літературної освітньої галузі поділилася Наталія СОЛАРЬОВА, сертифікований учитель української мови та літератури комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 27, м. Суми, Сумської області.

Ольга БАСОВА, тренер інформатичної освітньої галузі, учитель інформатики, комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 27, м. Суми, Сумської області доповіла про використання штучного інтелекту на практиці на уроках інформатики.

Особливості використання штучного інтелекту на уроках математики розкрила Наталія КЛЮЄВА, учитель математики комунальної установи Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9, м. Суми, Сумської області.

У ході роботи семінару-практикуму відбулося обговорення значимості й необхідності імплементації штучного інтелекту для формування комплексу ключових, предметних і соціально-особистісних компетентностей здобувачів освіти в умовах Нової української школи.

Семінари із впровадження штучного інтелекту будуть продовжені на сесіях STEM-школи – 2024.

УРОЧИСТЕ ВШАНУВАННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ ПЕРШОГО ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2024»

Урочистим вшануванням переможців **всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» 09 лютого 2024 року** в Сумському національному театрі ім. М. Щепкіна завершився перший тур професійних змагань у номінаціях: «Українська мова та література», «Географія», «Фізика», «Образотворче мистецтво».

Конкурсантів у Сумському національному театрі ім. М. Щепкіна урочисто привітали: Артюх В.М., голова Сумської обласної державної адміністрації – начальник військової адміністрації, Товстуха К.О., заступник голови Сумської обласної ради, Сидоренко О.Л., директор Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, Осадчий С.В., голова Сумської обласної організації профспілки працівників освіти і науки України, Грובה В.П., директор Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

Відповідно до умов та програми проведення конкурсу, 97 учителів змагалися за звання найкращого у своїх номінаціях, пройшовши 5 конкурсних випробувань: «Тестування», «Аналіз поетичного твору», «Написання есею», «Методичний практикум», «Практична робота», «Дослідження», «Фізичний експеримент», «Аналіз твору мистецтва», «Майстерка», «Я роблю так», «Урок», за результатами участі в яких, та на підставі підсумкових протоколів, рейтингових листів, переможцями визнано:

- у номінації «Українська мова та література» – Войтенко Ганну Іванівну, учителя української мови Сумського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 10 Сумської міської ради;
- у номінації «Географія» – Сошку Наталію Володимирівну, учителя географії комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23 м. Суми Сумської області;
- у номінації «Фізика» – Резник Ольгу Василівну, учителя фізики комунальної організації (установа, заклад) «Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області»;
- у номінації «Образотворче мистецтво» – Корощенко Інну Анатоліївну, учителя образотворчого мистецтва Великочернечинського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Сумської міської ради.

Почесні другі та треті місця, ставши лауреатами конкурсу, вибороли:

- у номінації «Українська мова та література»: М'яус Леся Миколаївна, учитель української мови Новосічанського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Юнаківської сільської ради Сумського району Сумської області (II місце); Зарецька Оксана Олександрівна, учитель української мови комунальної установи Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 29 м. Суми Сумської області (III місце);
- у номінації «Географія»: Мамай Валентина Федорівна, учитель географії Кролевецького ліцею № 2 імені М.О. Лукаша Кролевецької міської ради Сумської області (II місце); Скакун Дмитро В'ячеславович, учитель географії Буринського міського ліцею № 2 імені Ю.М. Лавошника Буринської міської ради Сумської області (III місце);
- у номінації «Фізика»: Цапенко Марина Василівна, учитель фізики комунальної установи Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17 м. Суми Сумської області (II місце); Костоглод Олександр Іванович, учитель фізики комунальної організації (установа, заклад) «Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області» (III місце);
- у номінації «Образотворче мистецтво»: Лисак Сніжана Сергіївна, учитель образотворчого мистецтва Лебединського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області (II місце); Улановська Наталія Володимирівна, учитель образотворчого мистецтва Білопільського ліцею № 1 Білопільської міської ради Сумської області (III місце).

Учасники конкурсу:

- у номінації «Українська мова та література»: Данілова Оксана Олександрівна, учитель української мови Буринського міського ліцею № 2 імені Ю. М. Лавошника Буринської міської ради Сумської області (4 місце);
- у номінації «Географія»: Усик Юлія Сергіївна, учитель географії Великочернечинського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Сумської міської ради. (4 місце); Фролов Денис Вікторович, учитель географії Лебединського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області (5 місце);

– у номінації «Фізика»: Загайко Ольга Михайлівна, учитель фізики Хмелівського ліцею – закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Хмелівської сільської ради Роменського району Сумської області (4 місце).

– у номінації «Образотворче мистецтво»: Прокопенко Надія Миколаївна, учитель образотворчого мистецтва Свеської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 «ліцей» Свеської селищної ради Шосткинського району Сумської області (4 місце); Ольсевіч Вікторія Валеріївна, учитель образотворчого мистецтва Лебединського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 3 Лебединської міської ради Сумської області (5 місце).

Перехідний символ «Мудра сова» чотвірці переможців першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» урочисто передала переможця першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2023» у номінації «Початкова освіта» Бендюг Алла Іванівна, учитель початкових класів Лебединського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 7 Лебединської міської ради Сумської області.

Переможці, лауреати, учасники першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» отримали дипломи, свідоцтва, сертифікати, квіти, цінні подарунки, дидактичні матеріали, а також щирі оплески й вітальні слова від колег.

Бажаємо чотвірці найкращих (у 2024 році) учителів Сумської області творчих успіхів та подальших професійних перемог!

ВІДНОВНИМ ПРАКТИКАМ – БУТИ!

Одним із завдань реалізації стратегічних цілей Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в новій українській школі є створення сучасного, розвивального, безпечного, комфортного освітнього середовища, яке сприяє збереженню та зміцненню здоров'я учасників освітнього процесу.

Дієвим інструментом вирішення цього питання є відновні практики: медіація та коло, упровадження яких дозволяє ефективно вирішувати спірні питання, конфлікти в учнівському середовищі і тим самим попереджувати насильницькі підходи в їх вирішенні.

З метою підготовки практичних психологів, соціальних педагогів до впровадження відновних практик у закладах загальної середньої освіти **12 – 14 лютого 2024 року** навчально-методичним центром психологічної служби комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти за сприяння Центру професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради проведено **тренінг «Базові навички медіатора в закладі освіти»**. У його роботі взяли участь 20 практичних психологів, соціальних педагогів закладів освіти м. Суми.

Під час тренінгу учасники під керівництвом Лариси КОНДРАТЕНКО, Ганни РАСТРОСТА, методистів центру, ознайомилися з основними підходами до вирішення конфліктів, розглянули переваги медіації в порівнянні з іншими способами вирішення тих конфліктів, що виникають між однолітками, а також ознайомилися з методикою проведення такої відновної практики як «коло примирення» та провели «Коло цінностей».

Значну увагу було приділено обговоренню питання впровадження відновних практик в умовах закладу освіти, алгоритму створення служби порозуміння, підготовки учнів до роботи медіаторами.

Додатково. Історія становлення служб порозуміння в області бере свій початок з 2008 року. У 2023 році служби порозуміння функціонували в 57 закладах освіти області. Протягом року медіаторами було проведено 440 медіацій та тематичних кіл.

III ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКИХ УЧНІВСЬКИХ ОЛІМПІАД 2023-2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ЗАВЕРШИВСЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ЗМАГАННЯМИ З ІНФОРМАТИКИ

17-18 лютого 2024 року відбувся (у дистанційному форматі) **III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики**, тим самим завершивши обласні інтелектуальні змагання 2023-2024 навчального року.

На початку змагань, із мотиваційними словами до учнів-учасників олімпіади звернулася Удовиченко І.В., проректор з науково-педагогічної та методичної роботи Сумського ОІППО, доктор педагогічних наук, професор, член організаційного комітету III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів 2023-2024 н.р., наголосивши на особистій відповідальності, академічній доброчесності, дотриманні умов проведення та участі в інтелектуальних змаганнях.

Привітала учасників олімпіадних змагань Дегтярьова Н.В. завідувач кафедри інформатики, доцент, кандидат педагогічних наук Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, голова журі.

Із особливостями проведення олімпіади учасників ознайомила Павленко І.М., методист інформатичної освітньої галузі навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Сумського ОІППО, секретар журі.

Олімпіада з інформатики проходила синхронно – онлайн із використанням системи Eolymp та єдиними завданнями у два тури.

Комплект завдань з інформатики для учнів 8-11 класів складався з завдань різних рівнів складності, розроблений Ципко А.В., головою громадської організації «Федерація олімпіадного програмування»

Олімпіадні завдання з інформатики надали можливість учням не лише продемонструвати розуміння алгоритмів розв'язання задач, але й оцінити рівень їхньої предметної (інформатичної) компетентності.

Конкурсні завдання виконували учні з 4 територіальних громад, зокрема: 8 клас – 1 учень, 9 клас – 2 учня, 10 клас – 4 учня, 11 клас – 2 учня.

За результатами виконаних завдань олімпіади з інформатики визначено 4 переможці: 8 клас – 1 учень, 10 клас – 2 учні, 11 клас – 1 учень.

Найбільшу кількість переможців має команда Шосткинської міської ради – (3 учасники – 2 переможці).

Вітаємо учнів, які вибороли призові місця, та вчителів, які їх підготували!

Протоколи результатів III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій.

РЕФОРМА СИСТЕМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ: ОБ'ЄДНУЄМО ЗУСИЛЛЯ

20 лютого 2024 року Департаментом освіти і науки Сумської державної адміністрації на базі Сумського національного аграрного університету було проведено регіональний **форум «Реформа системи шкільного харчування: рівні відповідальності»**. Чотири стратегічні цілі Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Сумської області стали стратегічними платформами обговорень програми Форуму.

З вітальним словом до учасників Форуму звернулись у відеозверненні перша леді Олена ЗЕЛЕНСЬКА та заступник Міністра освіти і науки України Андрій СТАШКІВ. Директор Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації Вікторія ГРОБОВА, яка модерувала захід, наголосила, щодо освітяни Сумщини налаштовані до системних змін щодо покращення системи харчування дітей у закладах освіти області. Начальник обласної військової адміністрації Володимир АРТЮХ у своєму вітальному слові підкреслив, що реформа шкільного харчування на Сумщині успішно реалізується, незважаючи на складні безпекові виклики. Влада активно піклується про дітей, які є майбутнім капіталом країни. Очільник області поділився найкращими враженнями про нещодавно відвіданий ним урок здорового харчування у Сумській початковій школі № 30.

Спікерами заходу – в очному режимі, онлайн та через відеозвернення стали:

Орест СТЕПАНЯК, керівник Проектного офісу реформи системи шкільного харчування, голова Національної асоціації громадського харчування.

Леся МАРТАЛІШВІЛІ, експертка Проектного офісу реформ по взаємодії між центральними, обласними органами влади і місцевим самоврядуванням.

Ірина ШУМІК, Генеральний директор директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Олена МОЖАРІВСЬКА, головний спеціаліст відділу взаємодії з місцевими органами влади директорату шкільної освіти Міністерства освіти і науки України.

Дмитро Сівак, координатор упровадження Стратегії реформи шкільного харчування з напрямку безпечності харчування і професійності шкільних команд Проектного офісу реформ.

Наталя Педяш, директор Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 23 Сумської міської ради.

Участь у регіональному форумі «Реформа системи шкільного харчування: рівні відповідальності» узяли Юрій НІКІТІН, ректор Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та доценти – Валентина Успенська і Лідія Коростіль. На Форум Сумським ОІППО було підготовлено виставкову локацію наукових та навчально-методичних видань, зокрема науково-педагогічних працівників закладу, щодо реалізації проблеми формування культури здорового харчування в закладах загальної середньої освіти.

Учасниками Форуму стали голови територіальних громад, керівники органів управління освітою, керівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Експерти та учасники форуму обговорювали стратегію реформування шкільного харчування на період до 2027 року, яка базується на чотирьох цілях: посилення фінансової та інституційної спроможності громад, модернізація інфраструктури закладів освіти, розвиток кадрового потенціалу та комунікація і формування культури здорового харчування. Розглядалися питання щодо нормативної бази, технологічних моделей організації харчування, фінансової спроможності громад, розробки якісних технологічних рішень для харчоблоків, спрямування коштів держбюджету на придбання обладнання і модернізацію їдалень, харчоблоків закладів освіти, можливості залучення фінансових ресурсів міжнародних донорів, концепції організації кулінарних хабів на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, завдання з навчання «агентів змін» та розробки освітніх матеріалів з реалізації реформи.

Форум дав можливість присутнім брати участь у тематичних майданчиках та долучитися до виставкового матеріалу. Заклади професійної освіти області продемонстрували на виставці-дегустації зразки страв, які наразі представлені у меню здорового харчування навчальних закладів.

Завданнями Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з реалізації реформи системи шкільного харчування є підготовка керівників і педагогів закладів загальної середньої освіти та просвітницька діяльність. Для підготовки освітян упроваджено курси за вибором «Організація здорового харчування та формування його культури в закладі освіти» (для керівників закладів освіти) і «Уроки здорового харчування в закладах освіти» (для педагогічних працівників – учителів початкових класів; вихователів груп продовженого дня; учителів інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», предмета «Основи здоров'я»; класних керівників 5-11 класів). З просвітницькою метою будуть організовуватись науково-практичні та навчально-методичні заходи для педагогічних працівників у міжгалузевій взаємодії, зокрема, з посадовими особами місцевого самоврядування, депутатами місцевих рад.

ОБЛАСНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПОРАДНИК: НМТ-2024 З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до плану роботи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, **23 лютого 2024 року** для вчителів історії було реалізовано **методичний поради́к «Підготовка учнів закладів загальної середньої освіти до НМТ – 2024 з історії України: практичний аспект»**.

Третьякова О.В., методист навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Сумського ОІППО, у процесі роботи акцентувала увагу на: програмі зовнішнього незалежного оцінювання (НМТ) з історії України, сертифікаційній роботі та формах завдань з історії України; формуванні предметної (історичної) компетентності учнів на уроках історії України під час підготовки до національного мультипредметного тесту (НМТ); методиці роботи з тестовими завданнями з історії України у форматі НМТ. Окрім того, наголосила на аспектах опрацювання інформації про пам'ятки архітектури (образотворчого мистецтва) та візуальних джерел на уроках історії під час підготовки до НМТ з історії України.

За результатами методичного поради́ка вчителям історії надано методичні рекомендації щодо підготовки учнів закладів загальної середньої освіти до НМТ – 2024 з історії України.

ПРОСТОРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Уміння орієнтуватися в історичному просторі

Отримувати (читати) з карти історичну інформацію

Здійснювати аналіз-синтез просторово-історичних об'єктів і зв'язків в історичному просторі

Розуміти – осмислювати роль і значення географічного фактору в розвитку історичного процесу(уміння)

ЗНАННЯ ЦІННОСТІ

Розгляньте складені карти, відтворіть на карті:
А – територія Київського князівства
Б – територія Київського князівства
В – територія Київського князівства
Г – територія Київського князівства

Вивчайте картку, в якій зображено Річку Південну, знайди на карті, відсилає до складу Австрійської та Російської імперій:
А – Перший розвід Річки Південної
Б – Другий розвід Річки Південної
В – Третій розвід Річки Південної
Г – Четвертий розвід Річки Південної